

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL. M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobkyně:

X
státní příslušnost X
bytem X
zastoupena X
bytem X

proti

žalovanému:

**Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech
pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 10. 2021, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, ze dne 12. 10. 2021, č. j. X, se pro nezákonnost zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 29. 6. 2021, č. j. X. Tímto prvostupňovým rozhodnutím bylo podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobkyně o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie a žalobkyni byla stanovena povinnost k vycestování z území do 35 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že se jedná již o druhá rozhodnutí správních orgánů obou stupňů ve věci, neboť předchází rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 4. 2020 zrušil zdejší krajský soud s odkazem na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), načež žalovaný zrušil také původní prvostupňové rozhodnutí. Žalovaný zrekapituloval, že žalobkyně podala prostřednictvím zákonné zástupkyně X žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, nicméně žalovaný se plně ztotožňuje s názorem správního orgánu I. stupně, že žalobkyně není ve vztahu k uváděnému občanu EU, panu X, rodinným příslušníkem dle § 15a zákona o pobytu cizinců. Bylo prokázáno, že matka žalobkyně X je družkou X, který není biologickým otcem žalobkyně. Žalobkyně není předkem ani potomkem X a její matka není jeho manželkou. Žalovaný nepochybuje, že žalobkyně může mít k X citové pouto a že společně v ČR bydlí, není však jeho rodinným příslušníkem, jak jej definuje § 15a zákona o pobytu cizinců, který je třeba vykládat v duchu směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.
3. Závislost žalobkyně na X prokázána nebyla, z čestného prohlášení X je zřejmá určitá finanční péče, kterou žalobkyni poskytuje. Nejde však o finanční či jinou závislost ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně není pokrevní příbuznou X, jímž nebyla ani osvojena. Bylo přitom na žalobkyni, aby splnění podmínky dle § 15a zákona o pobytu cizinců prokázala. K námitkám, že X hradí náklady rodinného života a že existuje úzké psychosociální, emoční a ekonomické pouto žalobkyně k X a rovněž sourozenecké pouto k bratru X narozenému dne 20. 6. 2019, žalovaný uvedl, že rodinná minulost, citová blízkost či finanční závislost ze spisového materiálu jednoznačně nevyplývá. Bylo na žalobkyni, aby předkládala důkazy k prokázání svých tvrzení, což žalobkyně neučinila.
4. Žalovaný dále doplnil, že na žádost žalobkyně nemohl nahlížet shodně jako na žádost, kterou podala její matka. Je na zástupkyni žalobkyně, jak svůj rodinný stav vyřeší, aby došlo ke splnění podmínek k získání pobytového oprávnění žalobkyni. K námitce nepřiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně žalovaný uvedl, že žalobkyně není rodinným příslušníkem občana EU, zamítavým rozhodnutím jí tedy nemohla vzniknout žádná újma. Žalovaný připouští, že napadeným

rozhodnutím bude určitým způsobem zasaženo do soukromého a rodinného života žalobkyně, nicméně tento zásah nelze označit za nepřiměřený, neboť správní orgány jsou povinny respektovat zákonná ustanovení, přičemž žalobkyně podmínky pro udělení požadovaného pobytového oprávnění nesplňuje.

5. Napadeným rozhodnutím nemusí automaticky dojít k rozdělení rodiny. Nejedná se o výjimečný případ, který vyžaduje jiné než obvyklé řešení. Jde o typický případ žádosti nezletilé cizinky s vazbou na nesezdaného druhu svého rodiče. Napadeným rozhodnutím není žalobkyni bráněno požádat o vydání jiného druhu pobytového oprávnění. K pobytu v ČR z důvodu soužití s matkou může žalobkyně žádat o dlouhodobé vízum za účelem „rodinný“, na které bude moci navázat žádostí o dlouhodobý pobyt dle § 42 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Zastupitelský úřad může v odůvodněných případech upustit od povinnosti osobního podání žádosti. V takovém případě by žalobkyně nemusela z území ČR vycestovat v určité době. Žalobkyně netvrdila, proč nelze realizovat rodinný život v zemi jejího původu. Žalovaný tedy neshledal porušení čl. 8 Úmluvy.

II. Žaloba

6. Žalobkyně v podané žalobě uvedla, že nezákonnost napadeného rozhodnutí spatřuje v účelovém a diskriminačním výkladu zákona o pobytu cizinců, opomenutí zásady přiměřenosti dle § 174a zákona o pobytu cizinců, nesprávnosti správního uvážení, nesprávnosti hodnocení důkazů, porušení předpisů o dokazování, zásahu do lidských práv a nerespektování právního názoru správního soudu. Na žalobkyni mělo být náziráno jako na rodinného příslušníka X, jenž je druhem její matky. Žalobkyně k němu sice nemá pokrevní příbuzenský vztah, ale jedná se o vztah obdobný vztahu otce a dcery, byť dcery nevlastní. Dle Evropského soudu pro lidská práva je třeba chápat existenci rodiny jako faktickou otázku. Relevantními faktory pro rodinný svazek jsou společné bydlení, společná výchova dětí, úmysl a délka vztahu. V daném případě existují silné psychosociální a hospodářské vazby mezi žalobkyní, jejím bratrem X, jejich matkou a druhem matky X, kteří žijí rodinným životem. Tyto skutečnosti vyplynuly z čestného prohlášení, jakož i z místního šetření cizinecké policie v místě bydliště či z výsledku matky a X v řízení matky o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU. Bratr žalobkyně X je českým státním občanem. Účelem směrnice, z níž zákon o pobytu cizinců vychází, je zachování jednoty rodiny v širším smyslu.
7. Žádost žalobkyně o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU se po příjezdu z Moldavské republiky za druhem matky jevila nejvýhodnější formou žádosti, neboť matka žalobkyně v době příjezdu neměla povolený pobyt a sama žádala o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU. Žalobkyně a její matka podaly žádost o přechodný pobyt ve stejný čas, žádosti matky bylo vyhověno, a správní orgán měl na tyto žádosti nahlížet ve vzájemné souvislosti a rozhodnout o nich shodně. Zamítnutím žádosti je vytvořena situace, kdy matka má pobyt povolen, ale sedmiletá dcera je povinna opustit území ČR. Konstrukce, že žalobkyně neprokázala vztah k X a závislost na něm vychází z kusého hodnocení důkazů. Nejsou zmiňovány výsledky pobytové kontroly nebo výsledky matky žalobkyně a X. Nebylo přihlédnuto k doplnění důkazních prostředků prokazujících vazbu žalobkyně na X.
8. Napadené rozhodnutí je dle žalobkyně nepřiměřené. Cestování do země původu je nemožné s ohledem na koronavirová opatření států, v zemi původu se o žalobkyni nemá

kdo starat. Žalobkyně se integruje do české společnosti, její matka plánuje uzavření manželství s X. Mezi X, matkou žalobkyně, bratrem žalobkyně a žalobkyní jsou vytvořeny úzké vazby, jež jsou projevem jejich rodinného života. Dle Nejvyššího správního soudu není posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí omezeno pouze na případy, kdy to zákon výslovně stanoví. Je třeba zkoumat vliv rozhodnutí na všechny rodinné příslušníky. Rozhodnutí správních orgánů nerespektují právní názor soudu vyjádřený v rozsudku ze dne 23. 10. 2020, č. j. 59 A 34/2020-44.

III. Vyjádření žalovaného

9. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl, odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a setrval na svém dosavadním stanovisku. Žalobkyně není příbuznou X, nebyla jím osvojena, nebylo prokázáno, že by byla v postavení jeho rodinného příslušníka ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně není rodinným příslušníkem občana EU dle uvedeného ustanovení ani ve vztahu ke svému bratrovi. Za takových okolností nelze vydat povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Je sice žádoucí, aby žalobkyně setrvala na území ČR se svou matkou a jejím druhem v prostředí, které dobře zná, nesplňuje však podmínky pro udělení příslušného pobytového oprávnění. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 30/2018-45, žalovaný uvedl, že právo na rodinný život musí být upřednostněno pouze v krajním případě odůvodněném konkrétními okolnostmi, o něž se v této věci nejedná. Povolení pobytu matky je bez vlivu na splnění podmínek pro udělení pobytového oprávnění žalobkyní. Žalobkyně přes výzvu neprokázala závislost na X, pokud jde o uspokojování jejích základních potřeb. Čestná prohlášení nelze akceptovat, neboť nejsou ve smyslu § 53 odst. 5 správního řádu sama o sobě důkazem o skutečnostech v nich uvedených.
10. Protože žalobkyně není rodinným příslušníkem občana EU, nemohla jí zamítavým rozhodnutím vzniknout žádná újma. Zásah do soukromého a rodinného života žalobkyně tak není nepřiměřený. Žalovaný neshledal porušení čl. 8 Úmluvy, k čemuž znovu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 30/2018-45, či na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, č. j. 30 A 162/2017-73. K právnímu názoru zdejšího soudu, který zrušil předchozí rozhodnutí žalovaného, žalovaný zopakoval, že jde o běžný případ žádosti nezletilé cizinky s vazbou na nesezdaného druha svého rodiče. Žalobkyně může zvolit žádost o dlouhodobé vízum a navázat žádostí o dlouhodobý pobyt. Zastupitelský úřad může v odůvodněných případech upustit od povinnosti osobního podání žádosti, v takovém případě by žalobkyně nemusela z území ČR vycestovat v určité době. Pokud by matka žalobkyně a její druh uzavřeli sňatek, žalobkyni by nic nebránilo podat si opakovaně žádost o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU. Napadeným rozhodnutím nebude porušen závazek plynoucí pro ČR z mezinárodních předpisů.

IV. Zjištění ze správního spisu

11. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že dne 24. 10. 2018 podala žalobkyně prostřednictvím své matky X žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, kde uvedla účel pobytu „sloučení s přítelem“. K žádosti správního orgánu I. stupně provedla policie ČR pobytovou kontrolu na adrese pobytu žalobkyně, při níž v bytě zastihla žalobkyni, její matku X a pana X. Výzvou ze dne

24. 1. 2019 správní orgán I. stupně žalobkyni vyzval k předložení dokladů, jimiž prokáže, že je rodinným příslušníkem občana EU a k doložení platného zdravotního pojištění. Na to žalobkyně doplnila přílohy žádosti o pojistnou smlouvu, těhotenský průkaz X a zprávu z gynekologické ambulance. Po výzvě k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí předložila žalobkyně potvrzení o docházce do předškolního klubu, čestné prohlášení X o společném rodinném soužití s žalobkyní a její matkou X, následně i další pojistnou smlouvu.
12. Dne 24. 1. 2020 vydal správní orgán I. stupně první zamítavé rozhodnutí, které k odvolání žalobkyně potvrdil žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 4. 2020. Správní orgány již tehdy konstatovaly, že žalobkyně není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců a dopady rozhodnutí považovaly za přiměřené. V odvolacím řízení byla do spisu založena listina o udělení státního občanství ČR bratru žalobkyně X, narozenému dne X. Tehdejší rozhodnutí žalovaného zrušil zdejší soud rozsudkem ze dne 23. 10. 2020, č. j. 59 A 34/2020-44, když se neztotožnil s názorem žalovaného ohledně posouzení otázky přiměřenosti zamítavého rozhodnutí ve vztahu k rodinnému životu žalobkyně. Žalovaný následně s odkazem na rozhodnutí soudu zrušil také rozhodnutí správního orgánu I. stupně. V dalším řízení žalobkyně ze své iniciativy do spisu doplnila informaci o zdravotním pojištění, předložila potvrzení o studiu na základní škole v Liberci, pokladní doklady k platbám ze školní jídelny a družiny a rovněž nová čestná prohlášení X a jeho rodičů X a X o společném rodinném soužití, kdy žalobkyni považují za dceru, resp. vnučku.
13. Novým rozhodnutím ze dne 29. 6. 2021 správní orgán I. stupně znovu zamítl žádost žalobkyně a uložil jí povinnost k vycestování. S odkazem na § 15a zákona o pobytu cizinců konstatoval, že žalobkyně není rodinným příslušníkem X. Své rozhodnutí nepovažoval za nepřiměřené, neboť nebyly splněny podmínky pro vydání pobytového oprávnění a nejedná se o krajní případ. Za účelem soužití s matkou může žalobkyně využít dlouhodobého víza za účelem „rodinný“ a následně dlouhodobého pobytu za totožným účelem. K odvolání žalobkyně pak rozhodnutí správního orgánu I. stupně přezkoumal žalovaný napadeným rozhodnutím.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející soud přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
15. Specifikem řešené věci je skutečnost, že zdejší soud rozsudkem ze dne 23. 10. 2020, č. j. 59 A 34/2020-44, zrušil předchozí rozhodnutí žalovaného, nicméně jeho nové, nyní žalobou napadené rozhodnutí stojí na totožných nosných důvodech, jako předchozí zrušené rozhodnutí. V nemalém rozsahu je lze dokonce označit za rozhodnutí shodné.
16. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. je právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, v dalším řízení správní orgán vázán.
17. Je to dokonce i krajský soud, jenž je sám vázán svým předchozím právním názorem vysloveným v nyní projednávané věci. K této otázce se aktuálně vyjádřil rozšířený senát

Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021-50, jenž mj. uvedl: „V případě přezkumu rozhodnutí správních orgánů (§ 65 s. ř. s.) je správní soudnictví vybudováno na kasačním principu spojeném se závazností právního názoru vysloveného soudy. Tato kasační závaznost se uplatňuje v rozsahu rozhodování konkrétní věci (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 11. 2019, č. j. 4 As 3/2018 - 50, č. 4015/2020 Sb. NSS, bod 32). Kasační závaznost vysloveného právního názoru je odrazem zájmu na efektivním fungování správního soudnictví, v němž nedochází k opakovanému přehodnocování již zodpovězených otázek. Jak totiž v této souvislosti judikuje i Ústavní soud, „v jednotlivých případech je konečnost sporu nepostradatelným znakem spravedlivého procesu“ [nález ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05 (N 190/47 SbNU 465), bod 58].

18. ... Judikatura Nejvyššího správního soudu vychází z principu, že právní názor je v konkrétní věci kasačně závazný nejen pro ten orgán, jehož rozhodnutí bylo zrušeno, ale rovněž pro orgán, který zrušující rozhodnutí vydal. Právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený při zrušení rozhodnutí krajského soudu tak zavazuje nejen krajský soud, ale i Nejvyšší správní soud samotný; o překonání kasačně závazného právního názoru přitom nelze usilovat ani předložením věci rozšířenému senátu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, č. 1723/2008 Sb. NSS.). To platí dokonce i tehdy, pokud lze daný názor pokládat za judikaturní excés (usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 11. 2019, č. j. 4 As 3/2018 - 50, č. 4015/2020 Sb. NSS, bod 33).
19. Rovněž ve vztahu ke kasační závaznosti právního názoru krajského soudu lze vysledovat obdobné principy. Nerespektování závazného právního názoru krajského soudu má totiž podle ustálené judikatury za následek zrušení nového rozhodnutí správního orgánu bez dalšího (rozsudek ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002 - 25, č. 73/2004 Sb. NSS; z poslední doby např. rozsudek ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 Afs 282/2018 - 41, bod 31; rozsudek ze dne 25. 2. 2021, č. j. 9 Afs 177/2020 - 48, bod 35). V řízení o žalobě proti novému rozhodnutí správního orgánu se u těch otázek, který byly krajským soudem zodpovězeny při zrušení původního rozhodnutí, přezkoumává pouze to, zda správní orgán postupoval v souladu se závazným právním názorem krajského soudu; ohledně takto vyřešených otázek totiž již „není prostor pro polemiku“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 12. 2020, č. j. 1 As 312/2020 - 39, bod 32; obdobně např. rozsudek ze dne 1. 9. 2010, č. j. 3 As 9/2010 - 73). Ostatně ani Nejvyšší správní soud nemůže přehodnocovat závazný právní názor vyslovený v prvním zrušujícím rozsudku krajského soudu, pokud proti němu správní orgán nepodal kasační stížnost, ač mohl, a proti jeho závěrům brojí až v kasační stížnosti podané proti dalšímu rozsudku krajského soudu (rozsudky ze dne 10. 3. 2016, č. j. 7 Afs 333/2015 - 47; ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 201/2015 - 34, body 22–24; z poslední doby např. rozsudek ze dne 18. 6. 2020, č. j. 2 Afs 282/2018 - 41, bod 33).“
20. V nyní napadeném rozhodnutí a navazující žalobě účastníci řízení v podstatě opakují argumentaci, kterou již jednou přednesli. Soud proto připomíná, že již v rozsudku ze dne 23. 10. 2020, č. j. 59 A 34/2020-44, vydaném v nyní řešené věci uzavřel, že žalobkyně není, ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 1. 8. 2021, rodinným příslušníkem českého občana X.
21. Konkrétně zdejší soud uvedl: „Z toho je zřejmé, že není-li žalobkyně s X vůbec pokrevně příbuzná, což je nesporná skutečnost, a nebyla-li jím osvojena, což nebylo nikdy ani tvrzeno, nelze ji považovat za potomka X ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. Z podkladů dostupných ve správním spise se nenabízí, že by měla být žalobkyně rodinným příslušníkem X na základě jiné kategorie

uvedené v § 15a zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení poměrně přesně definuje okruh osob, které mají být považovány za rodinné příslušníky, pro něž je určeno pobytové oprávnění dle § 87b zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně, která je dcerou družky X, do tohoto okruhu osob ani přes sdílení společné domácnosti s X nespadá. Na tom nic nemění judikatura Evropského soudu pro lidská práva, kterou žalobkyně jen obecně zmínila. Výklad § 15a zákona o pobytu cizinců ze strany žalovaného tedy nebyl vadný.“

22. Ohledně této otázky uzavřely správní orgány obou stupňů v nových rozhodnutích shodně, jako zdejší soud a také shodně, jak to učinily již ve svých prvních rozhodnutích. Na skutečnosti, že optikou ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců v příslušném znění žalobkyně není rodinným příslušníkem občana EU, se před vydáním nyní napadeného rozhodnutí ničeho nezměnilo. Totéž však platí také pro otázku přiměřenosti dopadů negativního rozhodnutí o žádosti žalobkyně do jejích soukromých a rodinných poměrů. Soud konstatuje, že v období po zrušení předchozího rozhodnutí žalovaného nedošlo ke změně pro věc relevantní právní úpravy ani k zásadnímu přerodu judikatury, jenž by způsobil zřetelnou neudržitelnost dříve vysloveného právního názoru krajského soudu. Pokud jde o skutkové okolnosti, žalobkyně do spisu v mezidobí založila nové podklady dále potvrzující její zakotvení v rodině a v českém prostředí, kde již zahájila školní docházku. Nadto mezi vydáním původního a nynějšího napadeného rozhodnutí žalovaného uplynulo cca jeden a půl roku, což je nikoli nevýznamný časový úsek, v němž žalobkyně dle nově doplněných podkladů svůj vztah k českému prostředí dále utužovala, neboť nadále žila v tomtéž rodinném prostředí a počala navštěvovat 1. třídu základní školy.
23. Z uvedeného plyne, že nenastaly okolnosti, pro něž by bylo připuštěno přehodnocovat dříve vyslovené závěry zdejšího soudu v téže věci. Soud ve zmiňovaném rozsudku ze dne 23. 10. 2020, č. j. 59 A 34/2020-44, mj. uvedl:
24. *„Z obsahu spisového materiálu plyne, že žalobkyně žije se svou matkou X a jejím druhem X, přičemž v průběhu správního řízení se matce žalobkyně a jejímu druhovi narodil ještě bratr žalobkyně X. Faktické soužití žalobkyně s těmito osobami je z dostupných podkladů, včetně provedené pobytové kontroly, dobře patrno. Soud se proto neztotožňuje se závěrem žalovaného, že nebyl prokázán faktický vztah žalobkyně k občanu EU. Žalobkyně s X žije, X je druhem její matky, což je správním orgánům bezpochyby známo i z řízení o matčině pobytovém oprávnění, a je také otcem nyní ročního bratra žalobkyně, který je českým státním občanem. Tyto skutečnosti nic nemění na shora uvedeném závěru, že žalobkyně není rodinným příslušníkem ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců ve vztahu k X, a dokonce ani ve vztahu ke svému bratrovi. Tímto směrem se však argumentace žalobkyně ani neubírala, když za osobu, od níž hodlala žalobkyně odvozovat své pobytové oprávnění, byl ve správním řízení i v žalobě označován X. Shora uvedená skutková zjištění týkající se rodinných poměrů žalobkyně však přesto mají nemalý význam.*
25. Klíčovou otázkou pro posouzení důvodnosti žaloby je totiž problematika přiměřenosti napadeného rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobkyně. Správní orgány jsou v této oblasti poněkud rozkročeny, když žalovaný na jedné straně v napadeném rozhodnutí a vyjádření k žalobě cituje dle názoru krajského soudu již překonanou judikaturu hovořící o posuzování přiměřenosti jen v případech rozhodnutí, u nichž to zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví, na druhé straně se správní orgány obou stupňů, patrně vědomy si existence judikatury opačné, alespoň stručně otázkou přiměřenosti rozhodnutí zabývají.

26. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018-30, plyne, že: „Povinnost posuzovat přiměřenost dopadů do rodinného a soukromého života cizince (ve smyslu § 174a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky) i v rozhodnutí, jímž správní orgán zamítá žádost o povolení k přechodnému pobytu, plyne přímo z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“ Nejvyšší správní soud v závěru tohoto rozhodnutí, které se, obdobně jako v nynější věci, týkalo žadatelky o pobytové oprávnění dle § 87b zákona o pobytu cizinců, jež nesplňovala podmínky § 15a tohoto zákona, uvedl, že: „NSS uzavírá, že judikatura k nutnosti posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu je konstantní, nerozporná a vyžaduje, aby správní orgány přiměřenost posuzovaly. Dojdou-li při posouzení k závěru, že jsou zde individuální okolnosti, kvůli nimž by zamítnutí žádosti zasáhlo nepřiměřeně do práv žadatele na soukromý a rodinný život, je nutné dát přednost ochraně těchto základních práv a pobyt povolit.“
27. Krajský soud nemá důvod se od uvedených závěrů odchylovat. Posuzování přiměřenosti rozhodnutí tedy není omezeno jen na případy, u nichž tak zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví (dále srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015-30, či rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2016, č. j. 1 Azs 273/2016-29). Bylo proto třeba se přiměřeností rozhodnutí zabývat, přičemž v případě, kdy by byla shledána nepřiměřenost s ohledem na soukromý a rodinný život účastníka řízení, může takové posouzení vést i k udělení pobytového oprávnění, na něž by účastník správního řízení jinak právo neměl.
28. Soudu a jistě i správním orgánům je zřejmé, že žalobkyně je šestiletým dítětem. Výše bylo popsáno, že je dostatečně doloženo soužití žalobkyně se shora uvedenými osobami. Žalobkyně přicestovala s matkou z Moldavské republiky v r. 2018, otce v rodném listě zapsaného nemá. Matka žalobkyně má v ČR povolen přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU, což žalovaný nezpochybňuje, žije zde s žalobkyní a českým občanem X, s nímž zplodila bratra žalobkyně X narozeného X, který je rovněž českým občanem. Tyto skutečnosti plynou ze spisového materiálu správních orgánů a svědčí o silné rodinné vazbě žalobkyně k území ČR a o naprosté nevhodnosti návratu nezletilé žalobkyně do Moldavské republiky. Lze konstatovat, že žalobkyně v ČR fakticky žije ve čtyřčlenné rodině, z níž dvě osoby jsou českými státními příslušníky patrně bez silné vazby k Moldavské republice a jedna osoba (matka) má v ČR povoleno legálně pobývat.
29. Krajský soud nemůže za těchto okolností považovat za přiměřený eventuální požadavek na přesun celé rodiny, která má významnou vazbu na ČR, kde i fakticky žije, do Moldavské republiky. Přiměřeným by nebylo ani řešení vzniklé situace rozdělením rodiny, kdy by se žalobkyně s matkou vrátily do Moldavské republiky, neboť mají přinejmenším pokrevní pouto k bratru žalobkyně, který od narození žije v ČR a má zde také českého otce, nehledě na faktické pouto k X, s nímž matka žalobkyně zplodila potomka a který sám prohlásil, že společně žijí jako rodina, čemuž nasvědčuje i provedená pobytová kontrola. Za zcela absurdní by pak krajský soud považoval, aby výsledným řešením vzešlým z procesu provedeného českými správními orgány byla nutnost návratu samotné nezletilé žalobkyně do Moldavské republiky.
30. Argumentace správních orgánů týkající se přiměřenosti jejich rozhodnutí byla vystavěna především na tom, že žalobkyně nesplňuje podmínky § 15a zákona o pobytu cizinců, proto negativní rozhodnutí o její žádosti prakticky nemůže být nepřiměřené. Již závěry shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018-30, tento názor vyvrací, neboť v krajním případě odůvodněném konkrétními okolnostmi musí být upřednostněno právo na rodinný život zakotvené v rovině mezinárodního i ústavního práva,

konkrétně v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

31. Naznačoval-li žalovaný, že snad faktické poměry žalobkyně nejsou její vinou vůbec prokázány, výše již bylo uvedeno, že soud se s takovým závěrem neztotožňuje. Spisový materiál obsahuje podklady týkající se uvedené otázky, přičemž bylo-li týmiž správními orgány vedle řízení o žádosti žalobkyně vedeno rovněž řízení o žádosti její matky, v jehož rámci byli matka i X vyslechnuti, správním orgánům nic nebránilo využít z vlastní iniciativy také relevantních podkladů z druhého řízení, pokud by považovaly podklady opatřené v řízení žalobkyně za nedostatečné. Správní orgán I. stupně však k ničemu takovému nepřistoupil již proto, že ve shodě s názorem krajského soudu ve svém rozhodnutí uvedl, že v řízení byl stav věci dostatečně zjištěn, a není tedy potřeba požadovat od žalobkyně další podklady. Faktické poměry žalobkyně by bylo možno nad rámec podkladů obsažených ve správním spise blíže zjišťovat zejména výsledkem matky žalobkyně a X, jejich stanovisko k věci je však již nyní ze správního spisu (z matkou podaného odvolání či čestného prohlášení X) zřejmé.
32. Správní orgány obou stupňů rovněž uvedly, že žalobkyni negativním rozhodnutím o její žádosti není bráněno požádat si o jiné pobytové oprávnění, k čemuž žalovaný přímo odkázal na § 42a zákona o pobytu cizinců. Krajský soud k tomu nicméně dodává, že dle dosavadních zjištění by žalobkyně sice patrně byla oprávněna k podání žádosti o dlouhodobý pobyt podle § 42a zákona o pobytu cizinců za účelem soužití s matkou, nicméně jednak se taková žádost podle § 42a odst. 5 uvedeného zákona zásadně podává na zastupitelském úřadě, což by samo o sobě vyžadovalo vycestování žalobkyně, dále pak skutková zjištění napovídají, že žalobkyně nesplňuje podmínky § 42a odst. 7 zákona o pobytu cizinců, protože by se svou eventuální žádostí neměla být úspěšná. Nelze tedy dovozovat přiměřenost napadeného rozhodnutí z toho, že žalobkyni je jednoduše dostupné jiné pobytové oprávnění, jehož může využít k legalizaci svého dalšího pobytu v ČR.
33. Krajský soud tedy uzavírá, že s přihlédnutím k věku a rodinné situaci žalobkyně je napadené rozhodnutí nepřiměřené ve vztahu k rodinnému životu žalobkyně. V dané věci bylo namíste v souladu s recentní judikaturou Nejvyššího správního soudu zkoumat dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně, a v tomto případě bylo také namíste konstatovat nepřiměřenost napadeného rozhodnutí. Za těchto okolností mělo být žalobkyni požadované pobytové oprávnění uděleno s odkazem na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“
34. Citované závěry jsou relevantní také v rámci přezkumu nyní napadeného rozhodnutí. Soud již naznačil, že nosné důvody rozhodnutí žalovaného neprošly v porovnání s jeho předchozím rozhodnutím významnou změnou. Žalovaný je pouze v reakci na zrušující rozsudek zdejšího soudu dílčím způsobem doplnil, zřejmě aby lépe konkuroval právnímu názoru vyslovenému zdejším soudem v uvedeném rozsudku. Je přitom namíste hovořit o konkurenci, neboť žalovaný s přihlédnutím k obsahu jeho rozhodnutí či vyjádření k žalobě v podstatě nezastírá, že právní názor krajského soudu nerespektuje, když otázky vypořádané soudem evidentně posuzuje odlišným způsobem. Zaštiťuje se přitom nutností respektovat text zákona o pobytu cizinců, zatímco se nezdráhá nerespektovat jiný zákon, soudní řád správní. Odchylka od úpravy zákona o pobytu cizinců je přitom odůvodnitelná potřebou respektovat předpisy vyšší právní síly, je rovněž popsána v judikatuře, na niž soud v minulém rozsudku příkladmo odkázal. Odchylka od § 78 odst. 5 s. ř. s. naproti tomu nemá oporu v právní úpravě ani soudní judikatuře.

35. V obecné rovině se žalovaný od správní judikatury týkající se aplikace čl. 8 Úmluvy odchyluje již názorem, že nesplňuje-li účastník řízení podmínky zákona o pobytu cizinců pro udělení pobytového oprávnění, nemůže být zamítavé rozhodnutí nepřiměřené z hlediska dopadů do jeho rodinného života. Tím je popřen smysl těchto judikatorních závěrů, neboť uvedené ustanovení Úmluvy by v takovém případě nebylo možno samostatně aplikovat, přestože je jím ČR vázána, a rozhodující by vždy byl pouze text zákona o pobytu cizinců. I k této otázce se nicméně soud výslovně vyjádřil ve svém předchozím rozsudku. Žalovaný navíc stojí sám sobě v opozici, když přes výše uvedený názor, jindy dochází na základě jím uvedené judikatury k tomu, že v krajních případech lze udělit pobytové oprávnění na základě čl. 8 Úmluvy. S ohledem na výše uvedený názor žalovaného je však obtížně představitelné, jak by měl v praxi takový případ vypadat.
36. Pokud jde o konkrétní případ žalobkyně, musí se soud předně pozastavit nad tím, že žalovaný nepodal kasační stížnost proti předchozímu rozsudku zdejšího soudu, ačkoli s jeho závěry evidentně nesouhlasí. Žalovaný namísto toho zrušil původní prvostupňové rozhodnutí, aby následně správní orgány obou stupňů vydaly rozhodnutí stojící na obdobných základech, jako dřívější zrušené rozhodnutí žalovaného. Tato rozhodnutí jsou však ve zjevném rozporu se zrušujícím rozsudkem zdejšího soudu, který tehdy nevrátil věc žalovanému s tím, že by např. otázka přiměřenosti nebyla vůbec vypořádána, a je tedy na žalovaném, aby se jí nově věnoval. Rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno pro nezákonnost, neboť správní orgány se rodinným poměrům žalobkyně a přiměřenosti dopadů rozhodnutí do těchto poměrů věnovaly. Tuto otázku však dle tehdejšího právního názoru zdejšího soudu posoudily v rozporu s čl. 8 Úmluvy, protože soud uzavřel, že negativní rozhodnutí o žádosti žalobkyně je z hlediska dopadů do jejího soukromého a rodinného života nepřiměřené, protože *„mělo být žalobkyni požadované pobytové oprávnění uděleno s odkazem na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod“*.
37. S ohledem na vázanost žalovaného právním názorem soudu podle § 78 odst. 5 s. ř. s. tedy žalovanému nepříslušelo, aby otázku přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně posuzoval odlišně, než jak učinil soud. Nepodal-li žalovaný proti tehdejšímu rozsudku kasační stížnost, není zdejší soud v souladu se shora citovanými závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vůbec oprávněn se od svého dříve v téže věci vyjádřeného právního názoru za nezměněných okolností odchýlit. Musí se naopak věnovat tomu, zda žalovaný soudem vyjádřený právní názor respektoval, což se nestalo.
38. Pokud se žalovaný pokusil své rozhodnutí doplnit nad rámec rozhodnutí předchozího, soud konstatuje, že i žádost o dlouhodobé vízum za účelem „rodinný“ se podává na zastupitelském úřadě, což koneckonců připouští i žalovaný. Naznačil-li žalovaný, že zastupitelský úřad může výjimečně upustit od povinnosti osobního podání žádosti, v důsledku čehož by žalobkyně „nemusela z území České republiky vycestovat v určité době“, soud konstatuje, že rozhodnutími správních orgánů v jejich celku je žalobkyni uložena povinnost vycestovat z ČR. Její setrvání v ČR je tedy bez ohledu na udělení jakékoli výjimky zastupitelským úřadem vyloučeno, a to právě v důsledku napadeného rozhodnutí žalovaného. Již ve zrušujícím rozsudku přitom zdejší soud konstatoval nepřiměřenost takového požadavku na vycestování žalobkyně do domovského státu.
39. V předchozím rozsudku také zdejší soud na základě shromážděných podkladů odmítl zpochybňování fakticity rodinných poměrů žalobkyně. Z § 53 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jenž hovoří o tom, že předložení listiny je v případech a za podmínek

stanovených zvláštním zákonem možné nahradit čestným prohlášením, neplyne, že by čestné prohlášení nemohlo být třeba i významným podkladem v řízení. Správním orgánům však byla známa výpověď X i matky žalobkyně z řízení o pobytové oprávnění matky, veškeré podklady snesené žalobkyní spolu souzní, správním orgánům případně nic nebránilo vyzvat žalobkyni k doplnění důkazních návrhů či přímo předvolat čestně prohlašující osoby jako svědky, pokud neměly důvěru v obsah čestných prohlášení.

40. Jestliže žalovaný zmiňoval, že žalobkyně své poměry neprokázala přes učiněnou výzvu, jednalo se o výzvu ze dne 24. 1. 2019 k prokázání, že je rodinným příslušníkem občana EU. Tuto skutečnost žalobkyně neprokázala, neboť rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců není, jak soud rovněž uzavřel již v předchozím rozsudku. K fakticitě rodinných poměrů žalobkyně je však dostupná celá řada podkladů, která se navíc rozšířila po zrušení předchozího rozhodnutí žalovaného. Nejedná se přitom pouze o čestná prohlášení, která však v kontextu dalších podkladů a správním orgánům známým skutečností z řízení matky, nepůsobí nedůvěryhodně.
41. Pokud žalovaný uvedl, že případ žalobkyně, která je dítětem, jež přicestovalo s matkou za jejím nesezdaným druhem, je běžný a nezasluhuje výjimečný přístup, lze se pozastavit již nad tím, z jakého důvodu byla v místě bydliště rodiny prováděna pobytová kontrola, která potvrdila společné soužití rodiny. Její výsledek tak byl pro žalobkyni pozitivní, nicméně při prezentovaném náhledu žalovaného je bezvýznamný, neboť bylo od podání žádosti žalobkyní a matkou zřejmé, za jakých okolností je žádost podávána, a dle žalovaného jde o běžný případ, kdy pobytové oprávnění udělit nelze. Soud rovněž dodává, že v případech týkajících se dětí vystupuje do popředí nejlepší zájem dítěte, který bezesporu promlouvá do řešení otázky přiměřenosti dopadů rozhodnutí.
42. Řešená věc vystupuje z hlediska intenzity dopadů do rodinných poměrů tím, že již v době prvního rozhodnutí žalovaného byl na světě malý bratr žalobkyně, který je českým občanem a který žije s žalobkyní a svými rodiči ve společné domácnosti, přičemž nedává smyslu dělit dle podkladů fungující česko-moldavskou rodinu ani ji zatěžovat nutností vycestovat do Moldavské republiky. To by si nepochybně vyžádalo nutnost vycestování matky, která však v ČR pečuje o své druhé malé dítě, které je českým občanem. Takovou situaci zdejší soud nepovažuje za zcela běžnou a nevhodnou přístupů citlivého k rodinnému životu žalobkyně, jejího bratra a jejich rodičů. K poznámce, že žalobkyně neprokázala, proč nemůže svůj rodinný život realizovat v domovském státě, lze odkázat mj. na čestná prohlášení, z nichž plyne zájem českých prarodičů o obě děti v rodině, na české občanství bratra žalobkyně i X či na to, že žalobkyně je v ČR žákní základní školy.
43. K závěru o nepřiměřenosti zamítavého rozhodnutí o žádosti žalobkyně dospěl zdejší soud již v minulém rozsudku i přes to, že se jedná o rozhodnutí o žádosti o nové pobytové oprávnění, které obecně přináší méně závažné dopady do rodinného života účastníka, nežli rozhodnutí o zrušení pobytového oprávnění. Minulý rozsudek zdejšího soudu žalovaný kasační stížností nenapadl, přičemž ani odkazy na správní judikaturu, která navíc závěry předchozího zrušujícího rozsudku nevyvrací, nemůže odvrátit svou vázanost rozsudkem zdejšího soudu vydaným, na rozdíl od jakýchkoli jím označených rozhodnutí správních soudů, právě v této věci. Pokud žalovaný své posouzení uvedené v jeho prvním rozhodnutí dílčím způsobem v napadeném rozhodnutí doplnil, pokusil se pouze lépe argumentovat k soudem již zhodnocené právní otázce. Nadto ani takto doplněná argumentace dle přesvědčení soudu neobstojí.

VI. Závěr a náklady řízení

44. S ohledem na shora uvedené závěry soud konstatuje, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor zdejšího soudu, pročez soud shledal podanou žalobu důvodnou. Napadené rozhodnutí tedy zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost a věc vrátil podle § 78 odst. 4 s. ř. s. žalovanému k dalšímu řízení. Učinil tak bez jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně po výzvě soudu nevyjádřila svůj nesouhlas s rozhodnutím bez jednání a žalovaný s takovým postupem výslovně souhlasil. V dalším řízení bude žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s.
45. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšná žalobkyně nebyla v řízení zastoupena advokátem a byla osvobozena od soudních poplatků. Ze spisu neplyne vznik nákladů řízení na její straně, žalobkyně sama vznik konkrétních nákladů netvrdila ani neprokázala. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 12. května 2022

Mgr. Lucie Trejbalová v
předsedkyně senátu

